

РЕШЕНИЕ

№ 43386

гр. София, 30.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав, в
публично заседание на 08.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **5781** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.112, ал.1, т.4 от Закона за здравето (ЗЗ) във вр. с чл.145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на В. Н. Ш. против експертно решение (ЕР) № /12.05.2025г. от зас. № 80 на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК). Ответникът чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като неоснователна. Заинтересованите страни (ЗС) Териториална експертна лекарска комисия към „Многопрофилна болница за активно лечение д-р Стойчо Христов“ ЕООД (ТЕЛК), Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С. град, Агенция за хората с увреждания и Регионална дирекция за социално подпомагане – С. град не изразяват становище относно допустимостта и основателността на жалбата.

След като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.

Жалбата е допустима, като подадена в законоустановения за това срок от лице, което има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество, тя е основателна.

Производството пред административния орган е образувано по жалба на освидетелстваното лице против ЕР № /29.10.2024г. на ТЕЛК. С това ЕР на жалбоподателя били определени 78 % трайно намалена работоспособност (ТНР), в която част то е отменено с оспореното ЕР. В последното НЕЛК определила 76 % ТНР, при водеща диагноза „Смесени и други разстройства на личността”, посочена и като общо заболяване наред с хроничен вирусен хепатит и световъртеж от централен произход. Отбелязани са в ЕР следните противоположни условия на труд: значително психическо напрежение, работа, свързана с тежко физическо натоварване, нощен труд. В мотивите на процесното ЕР подробно са обсъдени всяко от заболяванията, за които е била налична

медицинска документация. След обстойно проследяване на хронологичното развитие на водещата диагноза и провежданото лечение, НЕЛК приела, че смесеното разстройство на личността, чести невротични и психотични декомпенсации, затруднява умерено социалната адаптация на лицето и обуславя 60 % ТНР съгласно част 2, раздел 3, точка 2.1 от Отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност и на вида и степента на увреждане в проценти, установени в Приложение № 1 към чл.63, ал.1 от Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ).

НЕЛК отчела в обстоятелствената част на процесното ЕР, че в медицинската документация има данни за лице с установен Хроничен вирусен хепатит В, с приложени амбулаторни изследвания и консултации с гастроентеролог за проследяване на състоянието. Подробно са изложени наличните данни за състоянието и провежданото лечение на жалбоподателя и определила 10% ТНР, съгласно т.1.1 от раздел 15, част 9 на горепосочените Отправни точки. Не са определени проценти ТНР за установените придружаващи заболявания Необструктивен хроничен пиелонефрит, Нефролитиоза и Хроничен гастрит. Такива са определени съответно за установените заболявания Двустранна цервикална и радикулопатия при спондилоартрозни промени – 30 % по част 7, т.15.2; Световъртеж от централен произход – в стадий на субкомпенсация: 50 % ТНР по част 7, т.3.2.

Съгласно чл.62 от НМЕ, степента на ТНР се определя въз основа на представената медицинска документация, обективизираща степента на увреждане и функционален дефицит на заболяемия орган и/или система, и при необходимост – въз основа на подробна клинично-експертна анамнеза, задълбочен клиничен преглед и насочени лабораторни и функционални изследвания. Решението на органите на медицинската експертиза има двойствен характер – на индивидуален административен акт и на медицинско заключение. В производството пред съда е прието заключение на съдебно-медицинска експертиза, което настоящият състав възприема като обективно, компетентно и съответно на обстоятелствата по делото, извън изложените в него правни изводи по приложението на НМЕ. Вещото лице посочва в заключението си – писмено и коригирано при изслушването му в открито съдебно заседание на 08.10.2025г., че в случая водещата диагноза е „Разстройства на личността“. Това са група състояния на психичното здраве, които се характеризират с негъвкави и нетипични модели на мислене, чувства и поведение. Тези вътрешни преживявания и поведения често се различават от очакванията на културата, в която някой живее. Следват смущения на вниманието и концентрацията, преждевременна умствена уморяемост, дефекти в оценъчната възможност, възможността за приспособяване и вегетативната лабилност (например главоболие, вазомоторни смущения, нарушения в съня, афективна лабилност). Като инвалидност в тази част вещото лице определя 60 %; за радикулопатията – ТНР 10%; за световъртеж от централен произход (отоневрологичен синдром) - ТНР 50%. В частта УНГ вещото лице отчита анамнестично намаление на слуха със силен субективен шум двустранно. УНГ статус е за възрастта. Слухово протезиран, със задоволителен ефект. Вещото лице намира известно противоречие в данните в тази част. Относно установеното при жалбоподателя възпалително заболяване на космените фоликули с образуване на цикатрисиса вещото лице отбелязва, че няма данни това да е довело до функционален дефицит. По отношение на гастро-езофагиалната рефлуксна болест намира, че следва да бъдат определени 10% ТНР. Същите проценти намира, че съответстват на хроничния хепатит В в репликационна фаза, установен у жалбоподателя. Налице е и чернодробна стеатоза, следствие от хроничния хепатит, която не обуславя допълнителни проценти. Предвид медицинската документация, от която вещото лице заключава, че жалбоподателят е третиран в болница като пациент с активна уроинфекция, за нея следва да се определят 10% ТНР, същите и за артериалната хипертония със задоволителен контрол. В заключение определя общо $60+(10+10+10+10+10+50+50)*0,2 = 60+30= 90\%$ ТНР.

Съдът в настоящия състав не споделя формираните от вещото лице правни изводи по прилагане на Методиката за прилагане на отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност (вида и степента на увреждане) в проценти, уредена в Приложение № 2 към чл.63, ал.3 НМЕ. Съгласно тази Методика, водеща при определяне степента на ТНР/ вид и степен на увреждане е експертната оценка на функционалния дефицит, обусловен от заболяването. Когато са налице няколко увреждания, за всяко от които в отправните точки за оценка на ТНР/ вид и степен на увреждане е посочен отделен процент, оценката на ТНР/ вид и степен на увреждане се определя, като към най-високия процент по съответната отправна точка на най-тежкото (водещото) увреждане и ако той не е 100 на сто, се прибавят 20 на сто от сбора на процентите на останалите съпътстващи увреждания.

Водещото заболяване в случая е сред видовете, предмет на уредбата на Приложение № 1 към чл. 63, ал. 1 НМЕ, по-конкретно, Раздел III „Дълготраещи психози, с най-малко 6-месечна продължителност, психози от кръга на шизофренните или афективни (ендогенни) психози“, както безпротиворечиво е прието в оспореното ЕР и от съдебно-медицинската експертиза. Определени са 60 % ТНР съгласно т.2.1 от този раздел, която предвижда този процент при умерени затруднения при социалната адаптация – при съхранени базисни социални умения за оцеляване в обществото – грижи за себе си, възпитано поведение и добър външен вид, при ограничени ключови умения за справяне с определен тип работа – според образованието, квалификацията, професионалната подготовка, с пожизнен срок. Това описание съответства на описанието на състоянието на жалбоподателя, изложено в мотивите на ЕР и приложената медицинска документация.

Определени са и 10 % ТНР за установения Хроничен вирусен хепатит В, в съответствие с т.1.1 от раздел XV на Част девета на НМЕ „Вътрешни болести“, която предвижда посочения процент за Хроничен хепатит (вирусен, алкохолен, аутоимунен) – след чернодробна биопсия, според хистологичната находка в стадий F3 – F4, при лека степен на активност. Това описание съответства на описанието на състоянието на жалбоподателя, изложено в мотивите на ЕР и приложената медицинска документация.

Определени са и 30 % ТНР за установената Двустранна цервикална и лумбо-сакрална радикулопатия при спондилоартрозни промени, в съответствие с т.15.2 от Част седма на НМЕ „Нервни болести“, която предвижда посочения процент за Дискогенни заболявания (дискова херния, дискова протрузия и състояния, водещи до хронично персистиращи радикулопатии) в зависимост от неврологичния дефицит, които са хронично-персистиращи с чести рецидиви. Това описание съответства на описанието на състоянието на жалбоподателя, изложено в мотивите на ЕР и приложената медицинска документация.

Определени са и 50 % ТНР за установения Световъртеж от централен произход – в стадий на субкомпенсация, в съответствие с т.3.2 от същата Част седма, която предвижда посочения процент за Хронични нервни болести съобразно стадия на развитие на заболяванията и тежестта на симптоматиката (полирадикулоневрит Г.-Б., множествена склероза, хередодегенеративни заболявания на нервно-мускулния апарат, миопатии, енцефалопатии, централен отоневрологичен синдром, паркинсонизъм, миастения и миастенни синдроми, сирингомиелия, мозъчни атрофии, неврологични увреждания при ХИВ инфекции, лаймска болест, невролуес, кауда еквина синдром, АЛС, табес дорзалис, фуникуларна миелоза, координационни нарушения в рамките на дадено неврологично заболяване, в зависимост от тежестта му, екстрапирамидни синдроми, нарушения на стволите функции и редки неврологични синдроми и др.), в лека степен (форма). Това описание съответства на описанието на състоянието на жалбоподателя, изложено в мотивите на ЕР и приложената медицинска документация.

Извън описаните заболявания, за останалите, за които вещото лице е определило процент ТНР, не се установява основание измежду Отправните точки по Приложение № 1. Поради това, не е налице основание за включването им при определяне на крайния процент ТНР. Не е налице основание за такъв и за заболяването акне келоид, за лечението на което са представени документи. Съгласно цитираната по-горе Методика, крайният процент ТНР в случая се определя съответно: $60+0,2*(10+30+50) = 78 \%$, както са били определени от ТЕЛК, а в процесното решение – 76 %. Наред с това, за заболяването по Част втора, Раздел III, т.2.1 е предвидено определяне на ТНР с пожизнен срок, което не е сторено в ЕР на НЕЛК. Предвид изложеното, то следва да бъде отменено.

Предвид изложеното и като прецени изцяло законосъобразността на оспорения акт на основание чл.168, ал.1 АПК съдът в настоящия състав приема, че ЕР е постановено в установената форма от компетентен орган. Съгласно чл.3, ал.2 НМЕ, експертизата на ТНР, на вида и степента на увреждане на лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 КСО, се осъществява от ТЕЛК и НЕЛК. Съставите на НЕЛК се определят съобразно чл.18, ал.2-4 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи. Приложимата нормативна уредба не съдържа изискване съответният състав, постановил ЕР, да се състои от лекари с признати специалности по всички разглеждани в същото ЕР заболявания. Не се установява, нито се твърди в случая да са налице обстоятелства измежду посочените в чл.15, ал.1 от същия Правилник, които са пречка за участие на отделен лекар при разглеждане на конкретен случай. Всички групи заболявания са сред задължителните учебни дисциплини, изброени в чл.7, ал.2 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите "Медицина" и "Дентална медицина" за образователно-квалификационна степен "магистър". Съгласно чл.8а от същата Наредба, обучението по специалността "Медицина" осигурява: адекватни познания по задължителните учебни дисциплини за придобиване на професионална квалификация по медицинска професия и добро разбиране на научните методи, включително на принципите за измерване на биологичните функции, оценката на научно установени факти и анализа на данни; достатъчно разбиране на структурата, функциите и поведението на здрави и болни хора, както и връзката между здравето и физическата и социалната среда на човека; адекватни познания по клинични дисциплини и практика, които дават ясна картина за физическите и психическите болести и тяхната профилактика, диагноза и лечение, както и за възпроизводството на човека; клиничен опит в болници под съответното наблюдение. Обучението за придобиване на висше образование по специалността "Медицина" завършва с държавни изпити по: вътрешни болести; хирургически болести; акушерство и гинекология; детски болести; хигиена, инфекциозни болести и епидемиология и социална медицина – чл.12 от същата Наредба. Ето защо, следва да се приеме, че всеки лекар, придобил това висше образование, е в състояние да прецени изложението в разглежданите медицински документи. Поради това, неоснователни са доводите за постановяване на ЕР от некомпетентен орган.

В производството пред НЕЛК не е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствени правила, но постановеното ЕР не е изцяло в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. С оглед изхода на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК следва да бъде уважено искането на жалбоподателя за възстановяване на разноските. Установява се такива да са направени в общ размер 1010 лв., от които 10лв. – държавна такса, 200 лв. – възнаграждение за вещо лице и 800 лв. – възнаграждение за адвокат, платено съгласно представените договор за правна защита и съдействие и разписка от 28.05.2025г. Сумата следва да бъде възстановена от НЕЛК, която е юридическо лице съгласно

чл.17, ал.1 от горепосочения Правилник. НЕЛК следва да заплати и възнаграждение на вещото лице в размер на 438 лв. – разликата между изплатения и окончателния такъв съгласно определение № 43372/30.12.2025г., с оглед изхода на делото и на основание чл.77 от Гражданския процесуален кодекс.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2, чл.173, ал.2 и чл.174 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ експертно решение № /12.05.2025г. от зас. № 80 на Националната експертна лекарска комисия.

ИЗПРАЩА преписката на Националната експертна лекарска комисия за произнасяне в едномесечен срок, със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона съобразно изложеното в мотивите по-горе.

ОСЪЖДА Националната експертна лекарска комисия да заплати на В. Н. Ш., с ЕГН [ЕГН], сумата 1010 (хиляда и десет) лева – разноски по делото.

ОСЪЖДА Националната експертна лекарска комисия да заплати на М. Д. М., с ЕГН [ЕГН], сумата 438 (четиристотин тридесет и осем) лева – разноски по делото.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия: